

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 10 September 1905. No. 1445.

BIJVOEGSEL.

Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Na de pauze in de zitting van Donderdag 24 Aug. werd gezongen Ps. 119: 17.
De Praeses geeft thans het woord aan Ds. Kuiper, deputaat van de Chr. Geref. Kerk in N. Amerika, om de Synode toe te spreken. Ds. Kuiper zegt, dat het Z. Eerw. een groot voorrecht is, te midden van van ouds bekende broeders, de Geref. Kerken van Nederland namens de Chr. Geref. kerk in N. Amerika toe te spreken.

Zijne kerk volgt met belangstelling het kerkelijke leven in Holland. De Heere zegende haar de laatste jaren op zeer bijzondere wijze, inzonderheid op 't gebied van het onderwijs, waarvoor de belangstelling al meer ontwaakt. De Theol. School telt thans 135 studenten met, straks, 10 Hoogleraren. De Zendingarbeid bepaalt zich tot de Iwende zending in Amerika, zelfs ook de Joden worden daarbij niet vergeten. Onder de werklieden wordt de invloed van 't socialisme meer en meer gevoeld. Men leest in Amerika de Holl. Theol. werken; en men blijft, helaas, niet vreemd van de Hollandsche kwestien en twisten. Op universitair gebied is men in Amerika nog zooveel bij Holland ten achter. Hij doet een beroep op den steun van de Gereformeerden hier voor het stichten van een Geref. College in Amerika en elidit met Gods zegen toe te bidden aan de Synode bij haar arbeid.

Prof. Rutgers zegt namens de Synode Ds. Kuiper dank voor zijn goede woorden. Ook onder de leden der Synode zou hij geen vreemde zijn, en om zijn naam te danken, dat hij zijn zoon deed studeren aan de Vrije Univ. Spr. bidt den Amerikaanschen Geref. tot aan de Amerikaansche voortvarendheid te paren de Hollandsche voorzichtigheid en liefde voor de begunen. Beiden zullen de Amerikaansche kerken in haar moeilijken strijd noodig hebben. God zegene haar en al haar arbeid.

Aan de orde wordt gesteld no. 22 van het Rapport der Dep. voor de Zending; de vraag: Welke gedragslijn der Dep. der Gen. Synode voor de Zending in 't algemeen te volgen hebben inzake het bijwonen van conferenties.

De conclusie van dit Rapport luidt:
De Synode besluit:
1. Met bijwonen van conferenties worden aan de wijheid van de deputaten der Gen. Synode voor de Zending overgelaten, doch

2. die deputaten behooren met het oog op dat bijwonen de regelen in acht te nemen, in het rapport genoemd.
Welke conclusie wordt aangenomen.

Inzake no. 22. 7. van hetzelfde rapport: „Het contract met br. Horstman te Temang goeng“, wordt overeenkomstig de door de Commissie voorgestelde conclusien besloten: 1. om Deputaten der Generale Synode voor de Zending dank te betuigen voor hetgeen zij inzake br. Horstman hebben gedaan, en 2. aan de te benoemen Deputaten op te dragen zich in de trekking te stellen met br. Horstman en te handelen naar bevind van zaken, doch in de richting, die door de Synode van Arnhem van 1902 is aangeven.

Thans volgt de behandeling van eenige tuchtsaken onder Litt. F. 14, 20 en 21.
De conclusie van commissie IV inzake Litt. F. 18 en 19: „Bezuurschriften van Ds. van Buuren en Ds. Buitenhuis“ die zakelijk worden aangenomen, zullen nader geredigeerd worden tegen de morgenzitting van Vrijdag.

Voorts wordt behandeld Litt. F. 25: „Bezuurschriften van H. Huismans“, dat overeenkomstig het praedictie der commissie voor kennisgeving wordt aangenomen.

Volgt Litt. F. 30: „Bezuurschriften van den kerkeraad van Harlingen“, worden de door de Commissie voorgestelde conclusien aangenomen. Commissie V rapporteert over Litt. A. 4: „Verzoek van de Prov. Synode van Gelderland, dat de Gener. Synode haar medewerking verleent voor den arbeid in de Rijnprovincien.“

De conclusie der Commissie van praedicties, luidende: De Synode spreke in overeenstemming met het besluit van Z. Holland, uit, dat het zeer wenschelijk is te achten, dat de voor bereiding voor de toelating tot het Avondmaal geschiedt ter plaatse, waar de catechisanten wonen, daarbij echter te bepalen, dat, wanneer ouders of catechisanten bepaald volhouden in de begeerte om catechetisch onderwijs te doen geven of te ontvangen in de kerk, waartoe zij tot dusverre behooren, aan zoodanige begeerte geen verdere bezwaren in den weg te leggen, maar dat wel wordt toegestaan, dat bij de toelating tot het Avondmaal onmiddellijk de attentie bij de kerk van de plaats der inwoning worde ingediend.

Inzake Litt. F. 31: „Bezuurschriften van den kerkeraad van Harlingen“, worden de door de Commissie voorgestelde conclusien aangenomen. Commissie V rapporteert over Litt. A. 4: „Verzoek van de Prov. Synode van Gelderland, dat de Gener. Synode haar medewerking verleent voor den arbeid in de Rijnprovincien.“

De conclusie, strekkende tot aanbeveling van diesen arbeid bij de kerken, wordt aangenomen. Inzake Litt. H. 14: „Verzoek van Ds. E. Th. Pl. v. A. te Amsterdam“ wordt overeenkomstig de conclusie der com. besloten het verzoek van Ds. Pl. v. A. in te willigen.

Bij L. 5 wordt besloten aan 't verzoek van Kootwijk niet te voldoen.
Omtrent H. 15: „Schrijven van Ds. E. J. de Groot te Apeldoorn“, wordt besloten dit verzoek te wijzen van de hand.

In de zaak onder L. 3: voorstel Prov. Synode v. Zeeland, luidende:

De Provinciale Synode van Zeeland overwegende, dat de manier om de voor Kootwijk en de toelating voor het pension der Oud Evange listen van de „Vereniging van Vrienden der Waarheid“ wettig of zedelijk verplichte quota te vinden uit belasting op de collecten, die de kerken houden, om arme Zustersgemeenten te helpen aan een toegesegde bijdrage van het predikantstractement, ongelijksoortige dingen vereenigt, den omhaal vergt van een generale kas met 10 deputaten, ongelijkmatig drukt en onregelmatig werkt;

stelt voor, dat de Generale Synode besluite, de benodigde sommen van hoogstens f 900.— p.m. f 500.— saam f 1400.— jaarlijks om te slaan op de kerken naar rato van den maastaf van de synodale onkosten, en ter richtige administratie te benoemen drie deputaten met opdracht, om door middel van de provinciale quaestores de jaarlijks benodigde quota vast te stellen en te innen.

wordt door commissie V gerapporteerd; overeenkomstig de conclusie van het Rapport wordt besloten op de zaak niet in te gaan.

Na het zingen van Ps. 89: 3, gaat de Praeses voor in gebed en dankzegging, waarna hij deze zesde zitting der Synode sluit.

De morgenzitting van Vrijdag wordt door den Praeses geopend met het laten zingen van Ps. 121: 1, het lezen van Ps. 121 en gebed. De presentielijst wordt gelezen en de notulen van de 5de en 6de zitting worden vastgesteld.

Thans worden door Dr. de Moor de conclusien inzake de bezuurschriften van Ds. v. B. en Ds. Buitenhuis, opnieuw geredigeerd, voorgelezen.

De conclusien, strekkend tot renvoyering dezer zaak, wat de formele zijde aangaat, naar de classis Utrecht met behoud van de gemaakte financiële stipulatiën en tot nader regeling van Ds. v. B. tot de kerk van de Bilt, waarvoor de classis drie Deputaten door de Generale Synode tot advies en hulp worden toegevoegd, tot advies en hulp worden aangewezen.

Over Litt. F. 28a: „Verzoek van E. Huizinga te N. Pekela inzake de behandeling van de bij deze Synode ingekomen protesten en bezuurschriften betreffende de zaak van A. Nieboer“, en een gelijk verzoek van eenige „stemgerechtigde lidmaten der kerk te N. Pekela“, wordt namens comm. IV door Dr. de Moor gerapporteerd. De conclusie der comm. luidende:

a. dat de Synode haar de bevoegdheid geeft aan deze verzoeken te voldoen, door het mederamen der genoemde verzoeken commissie uit te noodigen der Synode inlichtingen aangaande deze zaak te komen verschaffen; en b. dat de Synode haar machtige deze broeders uit naam der Synode te hooren, onverminderd het recht der vergadering om zelve, indien zij dit bij de behandeling mocht noodig oordeelen, deze verzoeken commissie nader inlichtingen te vragen; — wordt door de Synode aangenomen.

Ds. Rudolph rapporteert, namens commissie IV over Litt. F. 29: „Bezuurschriften van Ds. de Jong te Schoonhoven tegen de handelingswijze zijner classis en Prov. Synode inzake zijne aanvrage om emeritaat“. Overeenkomstig de conclusien, besluit de Synode, overwegende te, dat de zaak van Ds. de Jong van Schoonhoven door de classis Gouda nog niet is afgehandeld; overwegende, 2. dat nog geheel onzeker is, welk resultaat de bemoeiingen van de depp. der Prov. Synode v. Z. Holland zullen hebben; overwegende, dat voor de Generale Synode geen dringende redenen bestaan om in deze zaak in te grijpen, van dit beklag van Ds. de Jong mededeeling toen aan de classis Gouda en aan de Depp. der Prov. Synode, Ds. van Haeringen en Ds. van Lummel, met dringend verzoek om deze zaak niet slepende te houden.

Comm. III rapporteert bij monde van Dr. Honig over punt 4 sub no. 22 in het Rapport van Deputaten voor de Zending: De Generale Synode wijze sommige plaatsen aan voor art. 2 der Zendingsoorde; (bedoeld zijn plaatsen, die bij nieuwe uitzending, het eerst in aanmerking komen om bezet te worden).

De conclusie der commissie strekt tot het aanwijzen in de eerste plaats van Solo, en voorts van Bandjarnegara, en voornamelijk Temanggoeng.

Na breede discussie, waaraan Ds. Dijkstra, Ds. de Geus, Prof. Rutgers, Ds. Gispens, Ds. Klaarhamer, Ds. Adriaanse, Ds. Breukelaar, Dr. Wagenaar, Ds. Renkema, Ds. Fernhout deelnamen, wordt de conclusie aangenomen.

De Praeses brengt der Synode den dank over van Mevr. de Wed. H. voor de in haar belang genomen beslissing.

De Assessor doet mededeeling van de begroting der onkosten van de Synode en van het bedrag, dat de verschillende Provinciën daaraan hebben te voldoen.

Hierna wordt pauze gehouden.

Bij de opening van de Vrijdagmiddagzitting wordt gezongen Ps. 119: 24.
Enige punten van 't agendum onder B. M. die waren gegeven in handen van comm. H., werden gesteld in handen van andere commissies. B. 1, 2 en 3 en M. gaan naar commissie IV. B. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 10a, 11, 12—15 gaan naar commissie I.

Voorts wordt besloten dat de commissies Maandag zullen vergaderen.

Aan de orde wordt gesteld uit het Rapport van Dep. voor de Zending, pag. 10, 11: De Keuch. School en no. 20, 7a de Rekening en verantw. voor de Keuch. school; de gewone exploitatie en den bouw.

De conclusien der commissie worden aange-

noemen, en betreurd wordt, dat de toegestane som voor den bouw der Keuch. school is overschreden.

Aan de orde komt nu Litt. O: „Rapport van de Synodale kerk omtrent haar schrijven van kerken van minvaste formatie“. Daarover wordt gerapporteerd door Dr. Honig. De conclusien van 't Rapport worden aangenomen. Ze luiden als volgt:

1. Aan den kerkeraad van Utrecht en bij zonder aan haar rapporteur Ds. Klaarhamer dank te zeggen voor den verrichten arbeid en de verzonden missive in de Acte dezer Synode op te nemen.

2. Leedwezen uit te spreken over 't feit, dat zoovele classen niet op de vraag van Utrechts kerk hebben geantwoord.

3. Leedwezen te betuigen, dat de oud gereformeerde kerk te Scheveningen in 1899 en de gereformeerde gemeente onder 't Kruis te 's Gravenhage in 1903 geen antwoord hebben gezonden.

4. Aan de betrokken Classen kennis te geven van de adressen, welke een sympathiek antwoord hebben ingezonden.

5. Aan de Classis Zutphen te verzoeken, zonder dat zij daarmee een oordeel uitspreke over de klacht der gemeente te Zelhem, aan deze zaak hare aandacht te willen schenken.

6. Met belangstelling af te wachten wat door de meerdere vergaderingen, waarop Utrechts missive nog behandeld zal worden, zal worden besloten, in o. eenstemming met het verzoek van de Geref. gemeente te Lisse.

7. Namens deze Synode een schrijven te richten aan de vergadering van gemeenten, die op 12 Mei 1906 zal worden gehouden.

8. Aan de gereformeerde gemeente te 's-Gravenhage in antwoord op hare vraag te verwijzen naar de besluiten, die over deze materie door onze Generale Synode genomen zijn.

9. Weder eens kerk aan te wijzen, die dezen arbeid voortzet.

10. De classis op te wekken, zoo tijdig de adressen dezer kerken op te geven, dat het schrijven der aan te wijzen kerk minstens drie maanden voor het samkomen der eerstvolgende Synode aan bedoelde kerken kan verzonden worden.

Aan Prof. Jaeger uit Bentheim wordt thans gelegenheid gegeven om het woord tot de Synode te richten.

Prof. Jaeger herinnert aan den nauwen historischen en confessionelen band tusschen de Oost-Friesche en de Hollandsche kerken. In Duitsland staan de Oost Fr. kerken geheel geïsoleerd. De invloed der Calvinistische beginselen is nog gering. Daarom gaat in Oost Friesland gedurig gebed op tot God of Hij een nieuwe opleving dezer begunen geven mocht, en zij de oogen der Oost Fr. kerken vooral gericht op de Geref. kerken in Nederland. Namens de Oost Fr. kerken noodigt Prof. Jaeger de Nederl. Geref. kerken uit, zich te doen vertegenwoordigen op hare Classicale samenkomst in dit jaar.

Prof. Geesink beantwoordt Prof. Jaeger. Z. Hoogel. herinnert aan de oude banden tusschen Oost-Friesland en de Ned. Geref. kerken, spreekt den wensch uit, dat die steeds krachtiger mogen trekken en daartoe ook de vertegenwoordiging deserzjds in Oct. a. s. op de Classicale samenkomst der O. Fr. kerken moge medewerken.

Comm. I rapporteert, bij monde van Ds. Renkema, over Litt. A. 1: „Rapport Dep. der Gener. Synode van Arnhem tot revisie van eenige artikelen der kerkorde“.

Bij de discussie over de conclusie van 't rapport aangaande de opvatting die Dep. van hun opdracht hadden en de regelen, die zij bij hun arbeid volgden, licht Ds. Wagenaar het voorstel van de Prov. Zeeland in deze materie toe en doet een voorstel van gelijke strekking (Ag. litt. D. 9.).

Aan de gedachtenwisseling nemen voorts deel Dr. de Moor, Ds. Elzeaga, Prof. Rutgers, Dr. Honig, Ds. Noordewier, Ds. Geerds en Ds. Gispens.

De conclusien van de rapport commissie worden aangenomen. Ze luiden als volgt:
„De Synode spreke zich uit over de vraag, of de revisie van eenige art. der K. O. overeenkomstig de door Dep. zelf uitgestippelde lijnen behoort te geschieden“. Deze vraag wordt bevestigend beantwoord.

Gezongen wordt Ps. 89: 4, waarna de Praeses voortgaat in dankzegging en de zitting sluit.

De Synode zal Dinsdagmorgen 9 uur opnieuw samenkomen.

De morgenzitting wordt Dinsdag door den Praeses geopend, met het laten zingen van Ps. 25: 2, het voorlezen van Ps. 122 en gebed.

Bij het lezen van de presentielijst blijkt dat alle afgevaardigden tegenwoordig zijn. In plaats van den secundus, br. de Jonge, is voor Zeeland opgekomen de primus afgevaardigde br. D. Mulder.

De Notulen van de zittingen van J. L. Vrijdag worden gelezen en vastgesteld.

Ingekomen is:

1. Bericht van Ds. Laatsman, te St. Amondsberg, Dep. van de Belg. Zending, dat hij verbinderd is te Synode tegenwoordig te zijn;

2. een schrijven van den Kerkeraad van Werkendam, instemming betuigend met het Synode ingediende verzoek van Almkerk; wordt in handen gesteld der rapport Comm.;

3. een missive van den Kerkeraad van Groningen A met verzoek om een commissie te benoemen ter beoordeeling van de leerver-schillen;

4. een nagekomen stuk van de Prov. Synode van Utrecht;

5. eenige stukken van Ds. T., die in handen gesteld worden van een der commissies voor praedicties.

De Praeses doet mededeeling van wat ter behandeling gereed is.

Comm. V brengt mede een rapport ter tafel. Wordt besloten tot voortzetting van de behandeling der voorgestelde wijzigingen in de Kerkenorde.

Ker daartoe wordt overgegaan wenschte de Assessor, namens de Synode, den Praeses, Ds. van Schelven, die gisteren zijn verjaardag vierden mocht, hartelijk geluk.

Ds. Renkema zet de lezing voort van het Rapport zijner Commissie. De comm. stelt voor, behoudens de volgende wijzigingen, de door de Dep. ad hoc voorgestelde veranderingen in de K. O. aan te brengen:

In de artt. IV en V worden voor „twee Dienaren“ gelezen: „een Dienaar“.

In art. VII wordt het woord „sekerer“ veranderd in „bepaalde“.

In art. 22 wordt „goedgekend“ veranderd in „goedgekeurd“.

In art. 33 wordt het woord „alleen“ weg gelaten.

In art. 37 wordt gelezen voor „ten minste“ „in den regel“, voor „gebeurten“, „beurten“.

In art. 41 valle weg het bepaalde over de korte predikatie en vange de slotzin aan: „Eindelijk...“.

In art. 50 wordt „te benoemen“ veranderd in „aan te wijzen“.

In art. 53 valle „op“ van „opgeschorst“ weg; in art. 55 wordt het tweede sinderd aldus veranderd: „die door Ketterische geschriften zeer toemen“.

In art. 65 wordt aldus geformuleerd: „Lijk predikatie of lijkdienst, zullen niet worden ingesteld“.

Van art. 69 vervalle het tweede gedeelte; in art. 75 wordt achter „wordt“ (regel 3 v. o.) ingevoegd: „wanneer daarover in den Kerkeraad verschil is“.

In art. 79 wordt gelezen „geschorst“, in plaats van „opgeschorst“.

Art. 82 zide regel v. b. wordt „hun wandel“ veranderd in „aangaande hun belijdenis en wandel“.

Eindelijk stelt de comm. voor van de gewijzigde K. O. kennis te geven aan de Hooge Regeering en Dep. voor de uitgave op te dragen, den nieuw uit te geven tekst te voorzien van een voorwoord.

Het voorstel der commissie, rakende art. IV, wordt aangenomen.

Eveneens dat tot wijziging van art. 5.

Zoo ook de wijziging van art. 7, art. 22 en artt. 33, 39, 41, 59, 53, 55, 65, 69, 75, 79 en art. 82.

Ter verg. verschijnen de Afgevaardigden uit Buitenlandsche Kerken: Rev. M. Starnack, Predikant te Edinburg van de original Seceeder in Schotland, Rev. Moore Fergusson en Mr. Evans van de Engelsche Presb. Kerk.

Thans komen in behandeling de onder de discussie ingediende en op onderscheidene Synoden voorgestelde wijzigingen in de K. O.

In art. IV wordt in plaats van de woorden: „of eenige anderen enz.“ gelezen: „en voor de andere Dienaren die mede tegenwoordig zijn“, „verklondig“ wordt „afgekondig“.

De door Dep. ad hoc voorgestelde en door de rapporterende commissie overgenomen wijziging van art. 42, wordt aangenomen.

De door Dep. voorgestelde wijziging wordt, met een uitzondering voor zwakke provincien als Drente, geamendeerd aangenomen.

In art. 63 wordt gelezen: „Het Avondmaal des Heeren zal minstens alle twee of drie maanden eens, zooveel het mogelijk is, gehouden worden“.

In art. 67 voegen deputaten aan de door hen voorgestelde wijziging toe, de alinea: „terwijl de onderhouding van de tweede feestdagen in de vrijheid der Kerken gelaten wordt“. Met deze aanvulling wordt de door Dep. en comm. van praedicties voorgestelde redactie aangenomen.

Art. 69 wordt in door Dep. en comm. voorgestelde redactie aangenomen.

Art. 79 wordt vastgesteld in den door de comm. van praedicties voorgestelden vorm, met deze toevoeging: „met advies der in art. 11 bedoelde Deputaten der Particuliere Synode“.

Daarop worden met algemeene stemmen de door de comm. van praedicties voorgestelde wijzigingen en bloc aangenomen, en eveneens de voorstellen der Comm. inzake kennisgeving aan de Regeering van de wijzigingen in de Kerkenorde en de uitgave der K. O.

Aan het begin der namiddagzitting van Dinsdag wordt gezongen psalm 67: 2.

De Praeses deelt mee dat bericht inkam van plotselinge ongesteldheid van den oudsten Dienaar der Synod. Kerk en verwerkomt den heer Koelewijn, directeur van Keuch. School.

Ingekomen een stuk van de Wed. Donkers en een bezuurschrift van de classis Warfum.

De stukken worden gesteld in handen van Comm. III.

Aan de orde wordt gesteld:

Ag. Litt. M.: Rapport van Deputaten voor de correspondentie met de Hooge Overheid. Ds. Noordewier rapporteert namens de comm. van praedicties. Overeenkomstig het praedictie wordt besloten het Rapport goed te keuren en deput met dankzegging voor hun arbeid, te déchargeeren en het rapport op te nemen als Bijlage in de Acta.

Comm. III rapporteert over No. 1: „Rapport van Deputaten voor de correspondentie met Buitenlandsche Kerken“. Rapporteur: Dr. Hania. Overeenkomstig het praedictie wordt besloten;

het Rapport goed te keuren en Deputaten met dankzegging te déchargeeren; uit te spreken dat het wel gewenscht kan zijn nu en dan in Buitent. Tijdschriften stukken te plaatsen over de Nederl. Kerken en Deput. te benoemen, die daarvoor zonder te groote financiële bezwaren voor de kerken en met de noodige voorzichtigheid te zorgen hebben. Naar de eerstvolgende Synode voor de Z. Afrikaansche kerken af te vaardigen een Dienaar, dien Dep. daarvoor zullen zoeken; dat gevolg gegeven worde aan de uitnoodiging tot afvaardiging naar de verg. der kerken in Bentheim (Oost Friesland).

Thans wordt het woord gegeven aan Rev. Reese, Afgevaardigde van de Presbyteriaansche kerken van Wales. Spr. zegt te vertegenwoordigen 1500 Presbyterische methodistische Calvinist. Kerken, die zending drijven over geheel de wereld en die gemeenschap oefenen, zooveel mogelijk met de Presbyt. Kerken over heel de aarde.

Zoo vertegenwoordigde spreker het vorige jaar zijn kerken in Natal. De Walesche Kerk is ontstaan door een krachtig werk des H. Geestes, ze is een protest tegen alle staatsbonden en staat voor een volstrekt vrije prediking van het Evangelie en het vrije onderwijs; terwijl hij ten slotte met geestdrift spreekt van de opwekking in Wales, waarvan men bidt, dat ze zich almeer moge uitbreiden, en dat voor alle volken der aarde Gods Pinkster moge komen.

Na hem ontvangt het woord Rev. Sturrock, vertegenwoordiger van de Original Seceeders van Schotland. Spreker stond in zijn rijke, hartelijke toespraak vooral stil bij de drievoudige gemeenschap tusschen zijn Kerken en die van Nederland in geloof, metlarschap en in Theologische literatuur. Nederland was eenmaal herberg voor de vervolgd Schotten en gaf Engeland in Willem III een heerlijk verdediger en hersteller van de vrijheid van godsdienst. De werken van Dr. A. Kuiper en Dr. Ravinck worden met veel andere in Schotland druk gelezen, en spreker toonde zich bekend met de voornaamste Geref. Holl. schrijvers. Hij drong ten slotte sterk en hartelijk aan op afvaardiging deserzjds naar de a.s. Synode zijner Kerk.

Dr. De Vlieger, vertegenwoordiger van de Engelsche Presbyterian Church, ontvangt thans het woord. Hij spreekt de Synode toe 't Hollandsch, dat zijn eigen moedertaal is. Spr. wil niet beginnen met te spreken over de zuiverheid van zijn Kerk. Een buitenlander die de Geref. Kerken van Nederland kent, durft dat niet. Hij herinnert aan Ds. Lion Cachet die de Nederl. Kerken bij de Presbyterian Church meer dan eens vertegenwoordigde en wiens naam overal waar hij gekend werd, hartelijke sympathie wekt.

Spr. wijst op de eenheid van alle Gereformeerde Kerken en op de heerlijkheid van haar belijdenis. Doch stelt de vraag, of niet de Gereformeerden veel zouden kunnen leeren van de geestdrift van 't Methodisme.

De Presbyt. Church heeft 350 gemeenten met 85,000 leden, dat zijn communicanten, die jaarlijks 3 miljoen gulden opbrengen voor 't kerkelijk leven. De kerk heeft een Theol. School te Cambridge. In China, Indië en Formosa heeft ze 125 gemeenten, 160 stations met 450 loll. Predik. en 26 Engelsche Dienaren. Hij eindigt met hartelijke wenschen voor de Nederl. Kerken en dringt aan op afvaardiging naar de e.k. Synode van zijne kerk.

Na hem voert het woord Mr. Rev. Fergusson, afgevaardigde van dezelfde kerk. Hij legt vooral nadruk op den geringe getalsterkte van zijne kerk; ze wordt vooral gevoerd uit Schotland. Ze heeft voor 't meerendeel Predikanten uit den vreemde. Van de kerken die ze in China heeft, zijn er 40 die zich zelf reddten en door inlandische Predikanten bediend worden.

Op verzoek van den Praeses, richt Prof. Ravinck tot de buitenl. afgevaardigden een woord van hartelijken dank voor hunne tegenwoordigheid en voor hunne hartelijke woorden. Hij wijst er, in antwoord op den lof, dien de broeders gaven aan de Holl. Kerken, op, dat God de Engelsche Kerken gaf de taak om voor reinheid van de christelijke praktijk te waken, evenals aan de Holl. Kerken het charisma van Theologische onderscheiding. Daarom kunnen ze naar Gods bedoelen elkander aanvullen en dienen ter vervulling van haar gemeenschappelijke roeping in de wereld. Hij eindigt met hartelijke toebidding van een krachtige werking des H. Geestes aan de Engelsche Kerken.

De Praeses verzoekt den tekst voor de toespraken der Buitent. Afgevaardigden voor de Acta der Synode.

Hij doet voorts voorlezing van een schrijven van Rev. James Swane, afgev. voor de Free Church in Schotland, met bericht, dat hij niet ter Synode kon komen.

Een ingekomen stuk uit Haarlem, rakende de Theol. School, wordt in handen gesteld van de betreffende Commissie.

Ds. Geerds rapporteert over K. i. Rapport van Deputaten voor een nieuwe regeling van den omslag der Synodale kosten.

De commissie adviseert:

a. Deputaten te bedanken voor hunnen arbeid.

b. Het percentage te bepalen als volgt: Groningen 12 pCt., Friesland 14 pCt., Drente 4 1/2 pCt., Overijssel 7 1/2 pCt., Gelderland 7 1/2 pCt., Utrecht 5 1/2 pCt., N. Holland 14 pCt., Z. Holland 26 pCt., Zeeland 5 pCt., N. Brabant en Limburg 3 pCt.

De behandeling dezer zaak zal morgen voortgezet worden. De zitting wordt na rondvraag, het zingen van psalm 68: 2 en dankzegging door den Praeses gesloten.

De voormiddagzitting van Woensdag 30 Aug. werd geopend met het zingen van Ps. 84: 3 en het voorlezen van Ps. 84. Daarna gaat de Praeses voor in gebed.

Bij het lezen van de presentielijst blijkt, dat alle deputaten tegenwoordig zijn. De notulen van den vorigen dag worden gelezen en vastgesteld.

De commissie, belast met de uitgave van de K. O. zal tevens zorg dragen voor toezending van een exemplaar der K. O. aan de Kerkeraden en aan 't dagelijks Bestuur der burgerlijke gemeenten.

Allereerst wordt voortgezet de behandeling van de vaststelling van de percentage in de kosten der Synode.

Deputaten ad hoc nemen hun voorstel terug en sluiten zich aan bij de commissie van advies. De Breukelaar neemt het voorstel van Dep. weer op met dit amendement, dat de Provincien Friesland en Z.-Holland zelve beslissen op wat wijze ze haar percentage zullen voldoen. Na ampele discussie wordt het percentage aldus vastgesteld: Groningen 13 pCt., Friesland 14 Drentse 5, Overijssel 8, Gelderland 7, Utrecht 6, Noord-Holland 13, Zuid-Holland 25, Zeeland 6, Noord-Brabant en Limburg 3. Met algemeene stemmen op één na wordt alsoo besloten.

Letter H. 1. komt nu aan de orde. Het rapport van Deputaten der Gen. Synode voor art. 13. De Oort rapporteert daarover, en stelt voor:

Dank te zeggen aan de Deputaten en de rekening en verantwoording goed te keuren; alsoo wordt besloten.

Vervolgens rapporteert Br. Brink over Lett. L. 2. rapport van Dep. voor hulp aan catechiseermeesters en oefenaars, door de actie van '86 in moeilijkheid geraakt. De comm. stelt voor dank te zeggen voor het gehouden beheer en deputaten te continueren, de Synode besluit daartoe.

De Dijkstra rapporteert nu omtrent Lett. 22, 9 over het Zendingblad. De conclusie, aan de Synode voorgesteld, luidt:

a. Den arbeid der Dep. der Gen. Synode in zake het Zendingblad goed te keuren; b. hun op te dragen het blad ook in de komende jaren in dezen vorm te doen verschijnen, alsoo wordt besloten.

Over Lett. E. 7. 6. brengt Ds. Breukelaar rapport uit inzake het voorstel omtrent een reserve-missionair dienaar op het Zendingveld op Midland-Java. De commissie adviseert de Synode te besluiten, aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen:

a. Zich te wenden tot de zending kerken, die op M.-Java arbeiden en één dezer kerken uit te noodigen een tweede dienaar te benoemen om hulp te verleenen op een vacant geworden Zendingsterrein en overigens op haar eigen terrein te arbeiden, en den anderen zending kerken te verzoeken hare medewerking te verleenen;

b. om bijaldien de zending kerken bereid zijn tot het sub a. genoemde, onder medewerking met de kerk, die een tweede dienaar wil benoemen en de andere zending kerken eene regeling voor de samenwerking in deze te ontwerpen;

c. om, zoo de ontworpen regeling hun goedkeuring wegdraagt, aan de Kerk die een tweede dienaar beroept en nitzijnde, steun te verleenen uit de generale kas tot een maximum van f. 1500.

Deze conclusies werden met alg. stemmen aangenomen.

Alnu rapporteert Ds. Renkema over Lett. O. 11 en 13, rakende de kerkelijke positie van geestelijke verzorgers; het advies luidt aldus:

a. uit te spreken, dat de kerk van Zeist regeling wenscht van wat in Art. 6. K. O. reeds geregeld is, en dat de uitdrukking „be-roeping der gemeenten" in dit verband niet past en dat geestelijke arbeid, die buiten de Kerk omgaat, niet door de Kerk geregeld kan worden. Voorzover zulke Dienaren in het kerkelijke ambt blijven, is hunne positie in Art. 6. K. O. geregeld.

Voorzover losmaking van Dienaren in verband met Art. 11 K. O. de commissie adviseert uit te spreken: dat Art. 11 K. O. niet dan bij hooge uitzondering en met groote voorzichtigheid moet toegepast worden; dat een losgemaakte dienaar te beschouwen is als een dienaar, die in geen vasten dienst is; dat Kerkeraad en Classis zijn wachttijd behoort te regelen, alsmede zorgen voor zijn welzijn en dat van elke losmaking, op discrete wijze en met volledige opgave van gronden aan alle Kerken bericht moet worden gezonden. Aldus besloten.

Verder rapport over D. 15 in zake perempto-rië examen. De conclusie luidt: „de Synode besluit op dit punt niet in te gaan als reeds geregeld in de gewijzigde K. O., en omdat de bepaling van het aantal Deputaten aan elke Prov. Synode vrij staat.

Lett. D. Supplement 2 verzoek van Groningen om een formulier vast te stellen voor onder-teekening van ouderlingen en diakenen; besloten niet op het verzoek in te gaan. Hierin wordt conform het praedicties der commissie besloten, deze zaak niet te regelen, maar over te laten aan de prudentie der Classis.

Lett. B. 4, 10, 11. Supplement B. 103, 12, 13, 14, 15, 15A, F. 32, die allen betrekking hebben op het besluit van de Synode van Arnhem, waarin een tweede collecte van de Theol. Faculteit der vrije Universiteit wordt aanbevolen, komen nu aan de orde.

Aan de discussie hierover nemen onderschei-dene leden der Synode deel, de behandeling wordt om 12 uur geschorst en de zitting gesloten tot 1 uur.

Gezongen wordt Ps. 111, vers 1. De behan-deling van het aan de orde zijnde rapport wordt voortgezet. De conclusie van het rapport luidt, dat de Synode uitspreke a. dat het principieel bezwaar van deze protesten reeds door de Gen. Synode behandeld is en wel bij Lett. K. 3 naar welke beslissing der Synode zij derhalve de bezwaarden verwijst, b. de Synode acht het niet gewenscht met het oog op de omstandig-heden in eene beoordeeling te treden van het-geen de Synode van Arnhem gedaan heeft of daarin verandering te brengen, aangezien volgens hare overtuiging daarmede volstrekt niet bedoeld was eenige achteruitzetting der Theol. School.

c. Wat het punt Lett. B. no. 9 betreft, waarin de Prov. Synode van Zeeland voorstelt: De Gen. Synode noodige de Vrije Universiteit uit, voortaan aan elk der voor de opleiding aan hare Theol. Faculteit collecteerende Kerken jaarlijks een verslag met rekening en verantwoording van ontvangsten en uitgaven toe te zenden, waarop ook in sommige bezwaarschriften wordt aangedrongen, adviseert de Com. de Gen. Synode geve hieraan gevolg.

De eerste conclusie werd met 2 stemmen tegen aangenomen, de tweede met een stem tegen aangenomen, de derde met algemeene stemmen.

Nu komt aan de orde Lett. B. 4 en 6:

De Provinciale Synode van Gelderland stelt

aan de Generale Synode voor, hare afkeuring uit te spreken over het streven, sinds geruimen tijd tot groote ontstichting en schade der kerken leidend, om geheel het kerkelijk leven en inzonderheid de verkiezing van ambtsdragers en van afgevaardigden naar de meerdere Vergaderingen te laten beheerschen door het verschil van meening, dat er bestaat ten opzichte van „de kerkelijke kwesties" onzer dagen.

De Provinciale Synode van Z.-Holland betreunt ten eerste dat „de Opleiding tot den dienst des Woords" in onze Gereformeerde Kerken tot een twistappel geworden is, en dat men nog steeds voortgaat, geheel het kerkelijk leven door deze zaak te beheerschen. Zij stelt voor, dat de Generale Synode hare afkeuring uitspreke over de soms onbroederlijke wijze, waarop zonen van hetzelfde huis elkander in de Pers bestrijden en over de verkeerde in-menging van Broeders buiten de plaatselijke Kerk in in alles wat het kerkelijk leven aan-gaat; dat zij opwekke tot betoon van onder-lings liefde, ook daar, waar men in sommige opzichten van elkander verschilt, terwijl de Provinciale Synode haar het licht en de wijsheid des Heiligen Geestes toehoudt om in de verschillende zaken die in verband staan met den strijd, welke in den boezem der Kerken gestreden wordt, te oordeelen, zooda het meest kan strekken tot de eer van God en tot bevoor-dering van den onderlingen vrede.

B. 7, 8 in verband met C. 11.

De Provinciale Synode van Z.-Holland zendt door aan de Generale Synode een schrijven van leden der Geref. Kerk te Delft, van leden der Geref. Kerk te Voorburg, van leden der Geref. Kerk te 's-Gravenzande en van leden der Geref. Kerk te Gouda (A), bevattende a. geheel eensluidende verklaringen en b. de navolgende voorstellen:

a. De Generale Synode herroep de onrecht-matige besluiten (zie punt 1, 8 en 3 van C. bovengenoemd) door de Generale Synode te Arnhem in 1902 genomen, en ook die met betrekking tot de inlijving der Theologische School te Kampen bij de Theologische Faculteit der Vrije Universiteit te Amsterdam;

b. de Generale Synode spreke zich duidelijk uit, dat zij van zins en wilens is, na te leven het door allen bij de vereniging der beide kerk-groepen in 1892 voor Gods aangezicht aan vaarde beding, luidende: „Wat de opleiding tot het leeraarsambt betreft ontleent de Synode te moeten handhaven het beginsel, dat de Ker-ken geroepen zijn, een eigen Inrichting tot oplei-ding harer leraren te hebben, jenniste wat de Godgeleerde vorming betreft."

c. dat de Vereniging voor Hooger Onder-wijs op Gereformeerden Grondslag te Amsterdam de verplichting worde opgelegd, voortaan reke-ning en verantwoording te doen aan de steeds eerstvolgende Generale Synode der Gereformeerde Kerken van de door de Generale Synode toegestane en door de Gereformeerde Kerken ten behoeve der Theologische Faculteit der Vrije Universiteit gehouden collecten.

Schrijven van leden der Geref. Kerk van Hillegom, bevattende dezelfde verklaringen en voorstellen als die welke voorkomen in de brieven uit Delft, Voorburg, 's-Gravenzande en Gouda sub 17 vermeld,

dat de Generale Synode haar volle vertrou-wen uitspreke in Professor Lindeboom, hoog-leeraar aan de Theologische School te Kampen

De conclusies van het rapport die aangenomen werden zijn: a. de verklaringen uit al deze geschriften voor kennisgeving aan te nemen; b. wat het eerste voorstel betreft, zij oordeelt, dat een besluit, hetwelk niet uitvoerdig wordt, niet behoort herroepen te worden; wat het tweede voorstel aangaat, acht zij, dat er geen reden is, om dit uit te spreken, wijl er geen voorstellen bij de Synode aanhangig zijn, om de Eigen Inrichting op te heffen of om ook het beding van de vereniging van 1892 niet te handhaven.

c. Wat het derde voorstel aangaat, dit is reeds behandeld bij Lett. B. No. 9.

Deze conclusies worden aangenomen.

Nu wordt verder gerapporteerd over B. 8a en F. 34.

Schrijven van leden der Gereformeerde Kerk te Haarlem (A) verklarende zich voor het be-houd der Theologische School. — Annex een begeleidend schrijven van den kerkeraad.

De conclusie luidt: de brieven voor kennis-giving aan te nemen. Aldus wordt besloten.

Nu komt aan de orde D. 16. Vraag van de Prov. Synode van Utrecht of een Prov. Synode het examen naar artikel 8 zoo vaak moet toestaan als het gevraagd wordt, ook als de broeder in kwestie reeds meer dan eens is afgewezen.

De conclusie is: de Prov. Synoden zijn daarin vrij. De conclusie aangenomen.

Over F. 16. Bezwaarschrift van Prof. Linde-boom tegen de beslissing van de Prov. Syn. v. Friesland op zijn bezwaar tegen de stelling van Dr. Kuiper Jr. te Makkum, dat Paulus tegelijk wedegeworen en Godslasteraar was.

De conclusie van de leden der commissie van praedicties, op één na, en die van het afwijkende lid der commissie worden gelezen. De behandeling der conclusies wordt uitgesteld tot na de behandeling der leersgeschiedenissen.

Na de regeling van enkele huishoudelijke aangelegenheden en een kort afscheidwoord van Ds. Kuiper, afgevaardigde van de Chr. Geref. kerk in N.-Amerika, wordt gezongen Ps. 96: 5 en wordt de zitting met dankzegging door den Praeses gesloten.

Donderdagmorgen werd de zitting geopend met het zingen van Ps. 103: 1 en 't lezen van Ps. 85. De presentielijst wordt gelezen. Alle afgevaardigden zijn tegenwoordig. Inplaats van Ouderling Singels is voor Z.-H. tegenwoordig Ouderling Bremmer.

De notulen van de zittingen van den vorigen dag worden gelezen en vastgesteld.

Ter verg. is Ds. Laatsman, afgew. van de Belgische Zendingkerk, die door den Praeses verwelkomd wordt.

Op voorstel van den Praeses wordt het vol-gend telegram van hulde en gelukwensch aan H. M. de Koningin gezonden:

Aan H. M. de Koningin

De Gereformeerde Kerken, in Generale Synode vergaderd te Utrecht, brengen op dezen gedenkdag Uwe Majesteit hare eer-biedige en hartelijke gelukwenschen; moge de God aller genade Uwe Majesteit blijven sterken en bekruisen, opdat Uwe Majesteits regering tot rijken zegen moge zijn voor ons volk.

Namens de Synode,
B. VAN SCHELVEN,
Praeses.

over een door Prof. L. geschreven voorwoord en zonder hem vooraf te hooren, dat voortaan door den Rector in de Handelingen geen voorwoord meer zou geschreven worden.

De conclusie strekt om de handeling der Curatoren goed te keuren en het bezwaar van Prof. L. ongegrond te verklaren. Deze conclusie wordt aangenomen. Het 2de bezwaar betreft de vermaning, door Curatoren tot Prof. L. gericht naar aanleiding van hij Curatoren inge-brachte klachten van Classis en Kerkeraden, over het optreden van Prof. L. in de pers, maar bepaald zijn advies inzake de verkiezing van ambtsdragers en de afvaardiging naar meerdere vergaderingen.

De conclusie strekt om de handelingen van Curatoren goed te keuren en het bezwaar van Prof. Lindeboom ongegrond te verklaren.

De beide conclusies worden met algemeene stemmen, op twee na, aangenomen.

Comm. IV. rapporteert over letter F. 28 in verband met F. 28a, 28b, 28c, en 28d. Protest van R. L. Meijer en F. H. Boels, tegen een besluit der Prov. Syn. van Groningen en de uitspraak der Classe Stalskanaal, in de zaak van het gedrag van A. Nieboer, onderling der Geref. Kerk te Nieuwe Pekela A. enz.

In F. 28c en 28e: Bezwaarschriften tegen een verkiezing van ouderlingen en diakenen te N. Pekela, wordt geadviseerd de handelingen van Kerkeraad en Classis en Prov. Synode goed te keuren en daarvan aan de protesteerende broeders, aan den Kerkeraad, Classe en Prov. Synode van Groningen kennis te geven.

Alsoo wordt besloten.

In F. 28, 28a en 28b: Bezwaarschriften tegen een besluit der Prov. Synode en der Classe Stalskanaal inzake het gedrag van A. Nieboer, onderling van de Geref. Kerk te N. Pekela, strekt de conclusie: a. om de hande-lingen van Classis en Prov. Synode goed te keuren; b. een commissie van 3 leden te be-noemen om, zoo mogelijk, verzoening te be-werken en c. hiervan kennis te geven aan protesteerende partijen, den Kerkeraad, de Classis en de Prov. Synode.

De zitting wordt geschorst tot half 2.

De Praeses opent de middagzitting en laat zingen Ps. 119: 53. Besloten wordt dat de praeses zal benoemen de verzoeningscommissie voor Nieuw Pekela. De praeses benoemt daarop Bouwman, Ds. Breukelaar en Dr. Hania.

Nu geeft de voorzitter het woord aan Ds. Laatsman, afgevaardigde van de Belg. Zendingkerk.

Deze spreekt zijn blijdschap uit hier in de Synode te mogen zijn, wijl hij vroeger in de Geref. Kerken hier diende. Hij brengt de groete van zijn Kerk over en deelt een ep-an der mede over de Belg. Zendingkerk. De toestand in België is op zedelijk en godsdien-stig gebied zeer treurig, het bijgeloof is er ge-stegen tot een soort heidendom. Ten bewijze daarvan deelt hij mede wat men met het ge-bed van Karel V tot het heilig huis des Heeren doet, en met het agnus Dei, die men als een soort toovermiddel amulet beschouwt. De Belg. Zendingkerk heeft 35 predik., 3 Evan-gelisten, 10 colporteurs.

Er zijn 71 kerken en gehuurde zalen, en de kerk evangeliseert op 100 plaatsen. Er zijn 83 Zondagsscholen en 32 dagescholen.

Elk jaar komen er een 200 Roomschen over, die predikanten komen uit Zwitserland en Nederland. Er is geen eigen opleiding. De afvaardiging naar de Synode is anders dan hier, er is een proportionele vertegenwoordi-ging van 65 gemeenten, zoodat de Synode uit een 60 of 65 leden bestaat. De deuren in België zijn geopend, maar de tegenstand is groot, en de financiële kracht is klein. Er komt hoop voor België, dat het protestantisme hoe langzamer hoe meer in kracht zal winnen. Hij spreekt den wensch uit, dat het volgend jaar een afgevaardigde moge komen van onze kerken op de Synode te Charteroi.

Op verzoek van den voorzitter spreekt Prof. Bouwman den afgevaardigde toe. Zijn hoogge-l., spreekt zijn blijdschap er over uit Ds. Laatsman, oud studievriend, als afgevaardigde te mogen begroeten. Vooral verheugt hij er zich over, dat in deze afvaardiging de gemeenschap tus-schen de Kerken in België en onze Kerken nitkomt. Hij herinnert aan de gemeenschap, die er vroeger met de kerken in het Zuiden was, en spreekt den wensch uit, dat er meer jongelieden uit België naar Nederland komen om tot gereformeerde dienaren van België te worden opgeleid, en dat het geref. leven in België toeneeme en de Heere die kerken daar rijkelijk zegene.

De Praeses dankt Prof. Bouwman.

Besloten wordt de zaak van afvaardiging naar België in handen te stellen van de depu-taten van de correspondentie met Buitenland-sche kerken.

Aan Ds. Notten wordt toegestaan voor eenige uren de Synode te verlaten.

Ds. Hoekstra heeft de Synode moeten ver-laten, doch keert morgen terug.

Nu wordt gerapporteerd over Lett. F. 6 en 10. Rapport van Deputaten in de zaak te Beekbergen en verzoek van Ds. T. om revisie van de uitspraak der Generale Synode van Arnhem in zijn zaak.

De conclusie luidt: 1e. aan deputaten der vorige Synode dank te betuigen voor de door hen verrichten arbeid en hun décharge te ver-lenen;

2e. op het verzoek van Ds. T. niet in te gaan, wijl geen novum door hem is bij tafel gebracht op grond waarvan revisie zou kunnen worden toegestaan;

3e. van het tweede lid van dit besluit ken-nis te geven aan Ds. T.

Alsoo wordt besloten. De praeses dankt de deputaten voor wat zij in deze zaak hebben verricht.

Daarop rapporteert Prof. Biesterveld over Lett. F. 27, 27bis: bezwaarschrift van A. v. d. N. Jr. tegen de uitspraak van de Prov. Synode van Zuid-Holland van 5 Oct. 1904, inzake het bezwaar van dien Broeder tegen eene beslissing der Classis Rotterdam omtrent de behandeling zijner zaak door den Kerkeraad van Kralingen.

De conclusie van het rapport luidt: De Synode besluite: a. in overeenstemming met de uitspraak van de Prov. Synode van Zuid-Hol-land het eerste verzoek van br. v. d. N. Jr., af te wijzen en b. hem met zijn bezwaar tegen den Kerkeraad van Rotterdam B. te verwijzen naar den Kerkeraad zelve; c. van deze be-slissing kennis te geven aan br. v. d. N. Jr., en de Classis Rotterdam en aan de Prov. Synode van Z. Holland en den Kerkeraad van Rotter-dam B.

Deze conclusie worden aangenomen. Ds. Rudolph brengt rapport uit over Lett. B. 3. Rapport van Deputaten voor de oefening van het verband tusschen de Geref. Kerken en de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit. De R. doet voorlezing van het rapport der deputaten. De rapporteur stelt de volgende conclusien

voor: 1e. De handelingen van deputaten voor de oefening van het verband tusschen de Geref. Kerken en Theol. Faculteit der Vrije Univer-siteit te Amsterdam goed te keuren en deze deputaten met dankzegging voor hun arbeid te déchargeeren, en 2e. in plaats van drie vijf deputaten te benoemen voor de oefening van het verband tusschen de Geref. Kerken en de Theol. Facult. der Vrije Univ. Zoo wordt be-sloten.

De praeses deelt mede, dat bericht inkwaam van Ds. v. Andel, dat zijn krachten hem niet meer toelaten als deputaat op te treden en hij daarom ontslag vraagt. De praeses stelt voor, naar aanleiding van deze kennisgeving, dat de Synode haren dank uitspreke voor al wat Ds. v. A. in verschillende deputaatschappen heeft verricht. Alsoo wordt besloten.

Ds. Breukelaar dient het volgende voorstel in, mede namens Ds. Gispén, Ds. Van der Munnik en Ds. Rudolph:

De Synode benoeme 5 Deputaten met de opdracht eene herziening van de tegenwoor-dige regeling van het verband tusschen de Geref. Kerken en de Theol. Faculteit der Vrije Univ. te ontwerpen en dit concept vóór den 1sten Febr. 1905 ter kennis van alle Kerken te brengen.

Ds. de Geus stelt voor dit voorstel in handen te stellen van Comm. V. Alsoo wordt besloten.

Nu rapporteert br. Nauta over het verslag van het Petronella-hospitaal te Dijkje, E. 7c van het supplement van het agendum. De conclusies van het rapport luiden:

a. dat de Synode hare waardeering uitspreke voor den arbeid van de Kerk van Amst. door 't Petronella-hospitaal en aan allen die haar daarin steunden.

b. den te benoemen deputaten voor de zen-ding op te dragen de Kerk van Amst. op een door hen gedaan, met redenen omkleed, ver-zoek, jaarlijks tot aan de e. v. Gen. Synode een steun te geven van ten hoogste f. 3000.

Vervolgens brengt Prof. Honig rapport uit over de Keucheniuschool, no. 11 van het rap-port der deputaten voor de Zending en bijlagen.

De conclusies luiden:

a. goed te keuren de handelingen der Dep. voor de Zending inzake de Keuch. School;

b. dank te zeggen aan de Algem. Verg. van Arbeiders en den Raad van Toezicht voor haar gewaardeerden arbeid in 't belang der school;

c. af te keuren, dat de verplaatsing, hooger op zichzelf gewenscht, is geschied tegen het besluit van Dep. voor de Zending;

d. de te benoemen Deputaten voor de Zen-ding op te dragen de zaak der Keuch. School te leiden in de richting, welke werd ingelagen en aangewezen door de besluiten voor de Gene-rale Synode van Arnhem.

De conclusies worden aangenomen.

Daarop rapporteert br. Kinkhorst over de rekening en verantwoording van de deputaten voor de Zending. Hij stelt voor de rekening en verantwoording goed te keuren en deputaten te déchargeeren.

Br. Ubink brengt rapport uit over Lett. K. 4: Verzoek van den Kerkeraad van de Geref. Kerk te Brielle, om te doen uitvoeren de noodige reparaties aan het kerkgebouw dezer Ge-meente, dat 't eigendom is van de Geref. Ker-ken in Nederland.

De conclusie luidt: Aan de Classis Brielle op te dragen om, na onderzoek, in hoe-verre bedoelde reparaties noodig zijn, en hoe-veel door de Kerk te Brielle zelf zou kunnen worden betaald, deze zaak namens de Synode te bewerkstelligen; b. Deputaten te benoemen om met de Classis Brielle den eigendom van het kerkgebouw te regelen, en een plan te ontwerpen voor de regeling van de onder-houdskosten.

Aldus wordt besloten.

Ds. Geerds rapporteert over Lett. L. 1: Rap-port van Deputaten van de Algemeene Kas voor hulpbehoevende Kerken. De conclusien zijn: a. Deputaten te déchargeeren onder dank-betuyging voor hun arbeid; b. De door Dep. gedane voorstellen over te nemen, met uitzon-dering van het sub d. vermeld; en c. Depu-taten dezer kas te continueren. Aldus besloten.

Nu rapport Dr. Hania over E. 7d van het supplement: Een verzoek van den kerkeraad van Heeg, dat de Synode uitspreke, waar leden der Geref. Kerk, die op een zendingsterrein eener Geref. Kerk zich metterwoon vestigen, hun attestatie dienen in te leveren. De con-clusien luiden:

1e. dat leden eener Kerk in Indie kunne attestatie behoeven in te leveren bij de Kerk op wier terrein zij zich metterwoon vestigen, zoodat zij ingeschreven worden als „buitenleden";

2e. dat hen dit evenwel niet verhindert de kerken die zij verlieten, nog financieel te blijven steunen; en

3e. dat op den regel sub. 10. alleen een uitzon-dering kan worden toegelaten, ingeval van vertrek voor slechts zeer korten tijd.

Aldus wordt besloten.

Over punt 23 sub 8 van 't Rapport v. Depu-taten voor de Zending:

„De Synode besluite over het door Deputat. n ontworpen concept voor de institueering van Javaansche Kerken", wordt eveneens door Dr. Hania gerapporteerd.

Er volgt een breede en levendige discussie, waaraan deelnemen Prof. Rutgers, Prof. Bies-terveld, Ds. Gispén, Prof. Gecink, Dr. Wage-naar, Prof. H. H. Kuiper en Prof. Honig.

De voortzetting van de discussie wordt uit-gesteld tot den volgenden dag. Gezongen wordt Ps. 119: 80. Na dankzegging sluit de Praeses de zitting.

Donderdagavond was den leden der Synode een aangename afwisseling onder inspannenden arbeid bereid.

De heer Mr. A. W. van Beek Calkoen had de vriendelijkheid de Afgev. en adviseerende leden te zijner te noodigen. Wie niet door commissiearbeid verhinderd werd, maakte van deze vriendelijke noodiging gaarne gebruik. Tot laat in den avond was een groot aantal broe-deren in de gezellige woning van den geachten en beminden Gastheer bijeen. En het: „Ai ziet, hoe goed, hoe heilijk is 't, dat zonen" dat ten slotte gezongen werd, gaf evenals de schoone en hartelijke toespraak van den Praeses der Synode tot den gastheer en zijn gezin, uiting aan den lieflijken indruk, dien dit gul verkeer van aanzienlijk en gering, van geleerd en onge-leerd bij de broederen achterliet.

De morgenzitting werd Vrijdag 1 September geopend met het zingen van Ps. 123 vs. 1, en het lezen van Ps. 127 waarna de Praeses, voor-gaat in den gebede.

De presentielijst wordt gelezen. Alle leden zijn ter vergadering. In de vertegenwoordiging kwam geen wijziging.

De notulen van den vorigen dag worden ge-lezen en vastgesteld.

Ingekomen een telegram van 't Loo van dezen inhoud:

„Hare Majesteit draagt mij op Hoogst der-zelver oprechten dank te betuigen voor geluk-wenschen en zegenbeden der Geref. Kerken.

Adjutant van Dienst,
SCHIMMELPENNINGK.

Wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aan de buitenlandsche Afgevaardigden zal op hun verzoek een exemplaar van de Acta worden toegezonden.

De Praeses doet voorlezing van een schrijven van Rev. James, door de Dutch Reformed Church van N.-Amerika afgevaardigd naar deze Synode, waarin hij zich schriftelijk kwijt van zijne op-dracht met heilbode voor den arbeid der Synode en het land en den welstand van de Ned. Geref. Kerken.

Prof. H. H. Kuiper leest het Rapport voor inzake leerverschillen, bezwaarschriften van ver-schillende Kerkeraden, rakende allen, met we-nig verschil in vorm, het vraagstuk van Supra of Infra Lapsarisme, de rechtvaardigmaking van eeuwigheid, de onmiddellijke werking van de wedergeboorte, haar onderstelling bij den H. Doop;

a. dat de Synode haar volle vertrouwen uit-spreke in Prof. Lindeboom,

en c. een commissie te benoemen tot onder-zoek van de leerverschillen.

Het Rapport en de conclusie zullen gedrukt en aan de leden uitgeleed worden; om later behandeld te worden.

Wordt besloten, met het oog op de onmog-e-lijkheid voor sommige leden om Dinsdag ter Synode te komen, en den arbeid der commis-sie, de volgende week Woensdag weer saam te komen.

De voordracht voor de verschillende Depu-taatschappen wordt opgedragen aan het Mode-ramen.

Thans wordt voortgezet de gisteren afgebroken discussie over het advies van Dep. voor de Zending over de institueering van Javaansche Kerken, bepaaldelijk over de vraag welke be-lijdenis de geïnstitueerde Javaansche Kerken behooren te hebben. Aan de discussie nemen deel: Prof. Honig, Ds. Adriaanse, Ds. van der Munnik, Ds. Kuiper van Hoogeveen, Ds. W. H. Gispén, Prof. Rutgers, Prof. Ravinek, Prof. Gecink, Prof. Kuiper.

In stemming wordt gebracht de vraag, of de Synode dit punt van het Agendum al of niet zal doen.

De uitslag is, dat besloten wordt de zaak af te deelen.

De conclusies van de praediseerende com-missie worden in stemming gebracht en, met 7 stemmen tegen, daarop aangenomen.

De namiddagzitting wordt geopend met het zingen van Ps. 81: 12.

Over F. 11—13, in verband met het Zending-rapport, 15, over de zaak van den heer J. J. van Alphen rapporteert Ds. Breukelaar. De heer van Alphen nam zijn protest tegen 't be-sluit der Synode van Middellburg terug, en verklaarde te willen breken met de Indische Staatskerk en de gemeenschap met de Geref. Kerken te begeren.

De conclusies van zijne zaak luiden: a. vol-doening uit te spreken over het feit dat br. J. J. van Alphen zijn protest terug neemt en al de door hem na de Synode van Middellburg tegen de Geref. Kerken uitgesproken beschuldigingen herroep onder betuyging van leedwezen;

b. te verklaren, dat, hoewel met blijdschap nota wordt genomen van Ds. J. J. van Alphen's be-lijdenis om van zijn begerte, de Synode thans nog blijven moet bij de besluiten door de Synode van Middellburg in zijn zaak genomen, en dat eventueel verzoek, uitgaande van br. J. J. v. A., tot opening van den weg om in de Geref. Kerken naar den dienst des Woords te mogen staan, alleen in overweging kan worden genomen, nadat hij weder tot de kerkelijke gemeenschap met de Geref. Kerken teruggekeerd is.

c. en aan de te benoemen deputaten van de Zending op te dragen om, bijaldien br. J. J. v. A. weer tot de kerkelijke gemeenschap met de Geref. Kerken teruggekeerd is, hem, des noodig, te steunen tot voorziening in zijne be-hoeften, met een bijdrage uit de Gen. Kas tot een maximum van f. 400 per jaar tot de eerst-volgende Gen. Synode.